

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EXAMEN PUBLICUM ANNIVERSARIUM

IN

SCHOLA METROPOLITANA

X CALENDARUM OCTOBRIS A. MDCCCXXXI

HABENDUM

INDICT

RECTOR SCHOLÆ

NICOLAUS LANG NISSEN,

DOCTOR PHILOS. ET MAG. ART. ATQVE PROFESSOR, ORDINIS DANNEBR. EQVES.

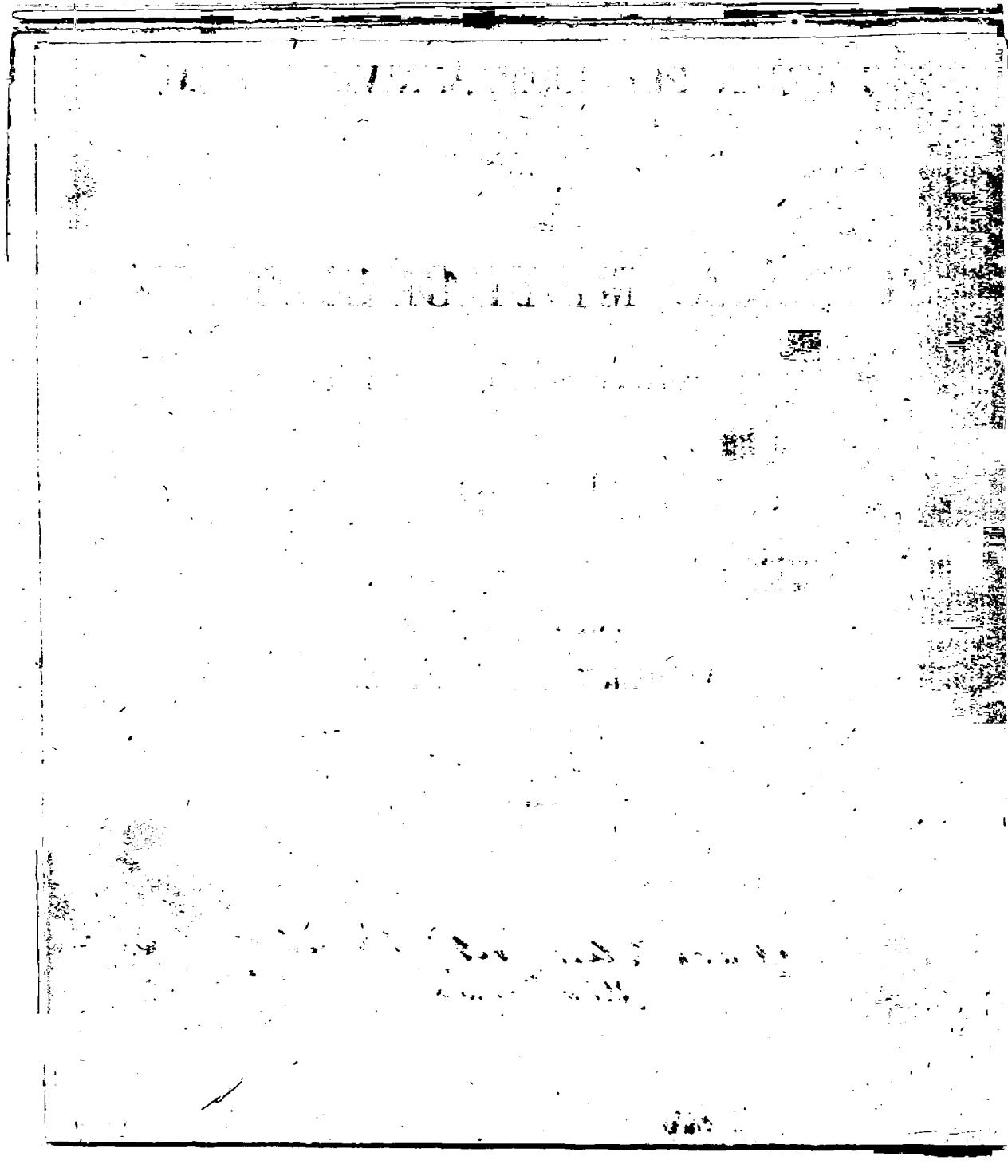
Insunt Acta solemnia scholastica, ad munera publice gratulanda quinqve Collegis,

d. 31 Augusti a. 1831 celebrata.

*Universitatis hanc sollemnem
Die illius fest.*

HAVNIAE.

TYPIS DIRECTORIS JANI HOSSTRUP SCHULTZII,

Deceatne magistrum discentibus irasci, an non deceat.

O r a t i o ,

qvam in Solemnibus Scholæ Metropolitanæ

ad munera publice gratulanda uni magistro primario, V. D.
Bonap. Borgen, et qvatuor Adjunctis, V. V. D. D., *C. F. Ingerslew*,
C. U. Jacobsen, *H. F. H. Nissen* et *C. N. E. Markussen*,

die 31 Augusti anni 1831, hora 11 antemeridiana,

habuit

Rector Scholæ

Nicolaus Lang Nissen.

the solution is about 100 times more dilute than

0.1%.

method of titration of iodine in presence of starch

Starch reacts with iodine in absolute alcohol, giving a
yellow P.I.O.C.I.I. Iodine is titrated with sodium thiosulfate
solution.

Method of titration of iodine in presence of starch

titration

titration

titration

*Auditores illustrissimi, amplissimi, summe reverendi, doctissimi,
omnium ordinum, qvotqvot adestis, optimi!*

Qvæsitum est inter philosophos veteres, et etiam a recentioribus, tum philosophis, tum non philosophis, qværitur, num ira sit utilis necne, numque adeo virum, nedum sapientem, irasci deceat. Alii affirmant, alii negant. Seneca, cuius est nobis, ut constat, pulcherrimus de ira libellus, post allatas aliorum hac de re sententias, eoredit, ut, qvid ipsi placeat, dicturus irasci non magis qvam moerere viri esse contendat, nihilqve sapiente indignius esse qvam ex aliena nequitia pendere. Idem vero, dum aliorum placita recenset, non dissimulat Aristotelem illum iram necessariam judicasse, nec mali qvidqvam sine ea, nisi animum impleat et accendat, posse expugnari — qvid, qvod? iram, si qvis recte ea utatur, esse homini pro armis, qvibus se ab injuriis defendat; nec alias philosophos tacet sententiam ita tulisse, ut optimum qvidem putent, iræ temperare, non vero eam tollere, eoqve, qvod exundet, detracto, ad salutarem qvidem morem opertore iram revocare, id vero ejus retinere, sine qvo actio langvescat, visqve omnis ac vigor animi resolvatur.

Ubi vero, hisce allatis, Seneca, in Stoicorum placitis, in quibus sibi plus aequo placere videtur, persistens, haec omnia falsa judicat, eum etiam conditionis humanae testem habemus, quam difficile sit factu, in vero falsoque discernendo rectum tenorem servare; quumque hic addit vir acutissimus, iram, si modum sibi adhibeat, desinere esse iram, alioque nomine appellandam esse, apparet, ut alibi saepe, ita etiam hic verbo magis quam rei discordiam inesse.

Si cui igitur mirum esse videatur, me hac occasione in hujusmodi argumentum deferri, is cogitet, qvod non ignoret, esse etiam parentes, — non dico multos — longe absit ut dicam. —

rectum qvidem modum excedant, afflari sustineant, liberis omnia licere velint, præceptoribus, qvidqvid est hîc incommodi, patienter ferri. Cogitet etiam, esse aliquos magistros adeo natura lentoſ atque immotoſ, adeo tranquilloſ animo, vel potius tardoſ, socordeſ, ut nihil omnino moveantur, nulla re, nec bona nec mala, afficiantur, atqve adeo nec inertibus pueriſ et degeneribus irascantur. Qvod qvum ita sit, a re haud alienum putavi, qvid sentiam, promere, mihiqve licere, præfando hisce solemnib⁹, paucissima de eo disputare,

deceatne magistrum discentibus irasci, an non deceat.

In qvo, nisi ambigua verborum interpretatione præpediti nos in transversum ferri patimur, qvid sentiendum sit, in promtu esse videtur. Et statim qvidem ab initio hujus disputationis haud dubito afferre, qvodqve afferatur, dignum judicare, me videri mihi reminisci, in aliquo veterum scriptorum Romanorum legisse qvædam in hanc sententiam dicta, eaqve, nisi valde memoria fallat, his ipsis verbis: "*nihil idoneum esse præceptorem, qui nequeat irasci.*" Erat, qvum crederem, Cæsarem Tiberium, qui in alia sua malitia non nulla memoria haud indigna subinde dixisse fertur, seu alium Cæsarum Romanorum, de munere ac affilio magistri publici aliquando loquenter hæc verba usurpasse, et totum fere Svetonium meum, qvumqve de fide memoriae incertus esse inciperem, et alios scriptores qværendo pervolvi. Piget dicere, qvantum, qvum id argumenti mihi sumsissem tractandum, in eo olei et otii perdiderim, ut verum sententiæ autorem reperirem. Vos auditores doctissimi! qui in simili causa fuistis, rem vobis proponere potestis. Cum vero frustra esset, id erat solatii, autore cognito adeo non opus esse, ut in universum dicere ausim, inertem atque ignayum esse hominem et nescio an prorsus inutilem, qui nesciat irasci.

Et vero, ut jam dixi, in verbis, non in ipsa re discordia inest.

Qvodsi enim iram nimium gravioremqve animi et sanguinis motum interpretamur, libidinem scilicet puniendi ejus, qui videtur læsisse, talem—
— *nihil recte nihil considerate fieri possit, imo vero tum,*

motus, rationi non obedientes, fugiamus, ita magistrum etiam oportet ejusmodi iram, ut omne nimium, qvod modum transeat, fugere, maximeqve cavere, ne videatur eos, qvi institutione ejus utantur, non magni facere atqve diligere. Tali ira unumqvmqve hominem, adeoqve non minus, sed magis etiam magistrum vacare decebit.

Natura vero ita sumus comparati, ut ipsis rebus *afficiamur* necesse sit, iisqve adeo, qvæ bona sint, lætemur, qvæ mala sint, iis doleamus. Unde *affectum* vim atqve appellationem habere patet. Nec ipse Socrates, illud veræ sapientiæ ac moderationis exemplum, ejusmodi motu animi ita liber erat, ut eo prorsus vacaret, sed ut ei temperare posset. Qyumqve Seneca, iram omnem Socrate suo indignissimam perhibens, tamen iræ causa Socratem servi poenam in aliud tempus differe narrat, servoqve suo eum hæc verba dicentem facit: "*imo cæderem te, pessime! nisi irascerer*", parum profecto philosophus noster sibi constare videtur. Qvodqve nobis in hoc argumento pluris est, hinc ipsum Socratem moderata *ira* potuisse impleri patet.

Jam vero si magistri boni est, discentium studio, progressu probisqve moribus delectari et lætitia qvodammodo perfundi, qvis eum mirabitur, si qvem discentium inertiae se dedisse viderit, ea contristari? qvis eum improbitate discipuli, si eam in aliquo fuerit expertus, indignari, ægre feret? Nec eqvidem video, cur mihi timendum sit, libere profitari, me æqve nolle collegam mihi dari aliquem magistrum, qvi pravis, inertibus et ferocibus pueris irasci neqveat, ac talem, qvi, morosior natura, impigris, alacribus probisqve ingenii exilarari neqveat. Rei malæ enim, non hominibus, irascimur; mali ipsius species, non capitis, iram nostram sive indignationem prognit. Idqve largiri oportet, aut iræ vocem alibi aliter esse interpretandam, aut, Seneca autore, hujusmodi ira alio nomine interdum appellata opus esse.

Unde videtur effectum esse, magistrum, si iræ temperet, non indulget, non tantum non dedecere irasci, sed utilem gnavumqve, industrium

enim; ut constat, et ingenua aliquia ira honestaque ira, vel suo nomine gaudens, qva si quis nunquam se affectum esse nec posse unquam affici gloriatur, is profecto naturae donum, aliquam conscientiae divinæ partem, male ingrateque interpretando, laudi suæ parum consulere videatur.

Qvæ vero vulgo appellatur ira atque intelligitur, pessimus affectus, qui omnes animi sensus ita perturbat, ut sui impotens aliquis fiat, imo vero ei omnibus viribus resistere, ea se liberare magistrum oportet, si quis ad eam proclivis sit. Ut vero id bene succedat, secum ipse loquendo, taciteque recordando, deum precando, adnitti debet, ut indies magis magisque in ejus impetus invalescat opibusque firmetur. Qvam vero dixi animi tranquillitatem, qvæ omnia, bona sint vel mala, juxta habet, utraqve iisdem sensibus amplectitur, eademque alloquii ac silentii pace afficit, ea etiam, qvum nulla animi æqvitas, sed socordia, existimanda sit, merusque ac inutilis langor appellari mereatur, ut a scholis nostris etiam longissime absit, optare atque precari fas est.

Hæc vero hac de re disputasse satis sit! Ad id, qvod reliquum est, transeo, ut quinqve Collegis doctissimis nova munera publice gratuler. Qvod facturus confido, qvæ iis cum bonis omnibus votisque bene sum precaturus, ea Vos, auditores humanissimos, pio animo participatueros.

Præterlapso vero pæne lustro, ex quo novissime hujusmodi solemnia tribus collegis muneri suo præficiendis habebantur, medio tempore et quidem proximo hoc biennio plures numeri magistrorum scholæ mutationes evenere. Discesserunt a nobis illo tempore seqentes. 1) E numero binario magistrorum primiorum eheu morte discessit vir doctissimus et humanissimus *Joh. Anker Kofod*, honestis probisque moribus, quique, per viginti trium annorum spatium doctoris historici-geographici munere functus, dum per valetudinem licuit, strenue dextreque rem gesserat, at confectus, non quidem ætate, sed diuturni morbi doloribus, ante biennium, et qvod excurrit, diem obiit supremum; e numero Adjuncrorum: 2) V. D. *Rudol-*

dium anni Helsingoram vocatus primariiqve magistri honore et præmiis in schola illius urbis ornatus, postea Lector Academiæ Soranæ constitutus, in qvo utrum doctrinam docendiqve dexteritatem an fidem rectiqve sensum pluris facias, dubitare licet; 3) tum V. D. *Jac. Lindberg*, Cand. Theol. et Magister Artium, rei grammaticæ et lexicographicæ lingvarum orientalium scientissimus, qvi, ut privatis suis studiis omnem se daret, mense Augusto anni prioris munere scholastico se abdicavit; 4) deniqve V. D. *Fr. Chr. Olsen*, Candidatus Philologicæ, ante annum et paulo plus dimidio etiam is Helsingoram vocatus, primariiqve magistri honore ornatus, ut in locum V. D. *Henrichsenii* sufficeretur, qviqve, qvæ est pectoris placi-dissimi probitas, cuius haud fallentem habet aperti oris vultusque gratiam, abitu suo, viri integerrimi et jucundissimi, desiderium sui et acerbum et dulce nobis omnibus reliquit.

Qvæ cum accidissent, inqve duomiratu magisterii primarii unum, in ordine Adjunctorum scholæ tres locos vacuefecissent, mense Aprili anni superioris litteris regiis magistri primarii honos cum mercede V. D. *Bonaparte Borgen*, Candidato Philologicæ deque rebus scholæ in Adjuncti munere optime gerendo præclare merito, datus est. Adjunctorum vero munus et stipendium qvatuor viris juvenibus, doctrinæ morumqve laude probatissimis, litteris regiis demandatum est: scilicet mense Junio anni priore anterioris V. D. *Chr. Fr. Ingerslew*, Cand. Theol. et Philologicæ, mense Octobri anni superioris ornatissimo *Carolo Ulricho Jacobsen*, Cand. Philosophiæ, et ornatissimo *Halvor Frotheo Höegh Nissen*, filio carissimo, Theologicæ Candidato, qvi uterqve, ille plures aratos, hic spatio annuo, et qvod excurrit, vicario munere fungens, scholarum nostrarum horas extra ordinem participavere; tandem mense Julio hujus anni ornatissimo *Carolo Nic. E. Markussen*, Candidato Theologicæ, qvi itidem anni tempore extraordinarias scholarum nostrarum horas participavit.

Hæc vero qvum ita sint, breve in scholæ rebus alia aliam sic exciperet mutatio, Inovorum vero magistrorum tum avum cedio illis nasci-

cere visum est, hæcce adeo mutata publice simul commemorare, qvam novos magistros, opus esse, repetitis subinde solemnibus, aut Vobis, auditores humanissimi! aut juventuti scholasticæ, cui jampridem innotuissent, monstrare. Cumqve timendum sit, ne, si anno vel biennio bis terve qvaterve ejusmodi solemnia fierent, ipsi solemnitati aliquid decederet, hujusmodi festum diem, in schola nostra, pluribus simul collegis, muneribus suis vel nuper vel aliquanto prius admotis, gratulando, rarius maluimus celebrari magis solemniter, qvam sæpius minus solemniter; qvod et vobis, auditores humanissimi! non displicere, et apud omnes, ad qvos pertinet, aut veniam aut excusationem habiturum spero et confido.

Qvumque sic Regi Augustissimo placuit, rebus scholæ nostræ consuienti, hos qvinqve collegas doctissimos atqve ornatissimos, unum Magistrum primarium, qvatuor Adjunctos scholæ constituere, deum precemur, ut ingenio, voluntate viribusqve propitius eos implere atqve augere velit, ut in dei gloriam, patriæ salutem, urbis ornamentum, scholæ juventutisqve commodum opera eorum eveniat, utqve liberali ardentes studio, viribus integris confirmati, omnia sibi bene succedere videant.

(Qvæ hujus loci erant, oratione ad novos magistros, qvibus gratulatio fiebat, conversa, adpellationes, ad singulis publice gratulandum, factæ, eas, qvum et communem aliquam formulæ legem in iis seqvendam esse putassem, et publice ad lectores minus videantur pertinere, hic omittendas esse duxi).

Vos denique, carissimi hujus scholæ alumni! rogo et obtestor, ut ne magistrorum vestrorum laborem irritum spemqve, qvam de vobis hucusqve fecistis, vanam fieri velitis. Afferte semper huc modestos ac probos mores, aures ineptiis surdas, rebus utilibus et honestis patulas, nec committite, ut vel licenter dictis vel temere factis hæc litterarum officina per vos male unqvam audiat!

Qvam Tu, deus optime, maxime! tueri velis atqve tegere, ut prodeant hinc singulis annis adolescentes, omnibus virtutibus ornati, qui viri
lum Regis Augustissimi regimare domus incolumitatem, patriæ salutem.

Quæritur, quid facere oporteat iuventutis magistrum, ut dici possit eas,
quas æquum est, retulisse gratias.

O r a t i o ,

quam inter sollemnia ad gratulanda

V magistris munera sua

in *Schola Metropolitana* prid. Kal. Septembr. 1831

celebrata

p e r o r a n d i c a u s a

habuit

Bon. Borgen.

卷之三

• 2.3. *Diffusion*

*Auditores illustrissimi, amplissimi, summe venerabiles, doctissimi,
omnium ordinum, quotquot adestis, optimi!*

Ingeniose magis quam vere loquutus est is, a quo dictum aliquando esse prodidit Tullius, "gratiam et qui retulerit, habere, et qui habeat, retulisse." Nam quum in altera huius sententiæ parte nihil sit, quod egeat defensione, quoniam non ea est grati animi natura, ut, facto aliquo sui indicio, ita sibi officio satisfecisse videatur, sed potius tuendam putet penitusque foven-dam esse placidam illam piæ mentis affectionem: at illud certe, quod ad-didit deinceps, quicunque est eius sententiæ auctor, speciem quidem veri habere aliquam concedimus, verum esse negamus. Neque enim semper actio sequitur consilium, et caret nonnumquam voluntatis studium vel com-pensandi beneficii libera facultate, vel vocis efferendæ idonea potestate. Hæc enim utraque sive referendi, sive agendi gratias ratio habendi ratione posterior est tempore; sed habet altera factorum, altera verborum signifi-cationem. Quare caveat quisquam existimet, se, quod pulchre senserit, id iam cumulate fecisse, neve dicamus, quemquam, si habeat cui gratiam, ideo quoque retulisse; sed cupere eum atque omni opera contendere, ut animi sensus proferat rebusque et factis comprobet, id ipsum fateamur.

Sed si quis quærat, cur hinc potissimum repetam hoc tempore di-cendi initium, videbatur mihi hæc res coniuncta esse cum eo, quod nunc maxime est faciendum. Compareo enim huic ornatissimorum virorum cor-onæ, meo nomine nostrumque omnium, qui hodie muneribus nostris sol-lemnî ritu præpositi sumus, gratias sollemniter acturus. Hinc vero, relictis huius concionis finibus, vagatur latius cogitatio, et reputat secum animus, quantas habeat omnino ob muneris accepti felicitatem, quibusque habeat hoc tempore gratias agendas. Atque hos quidem grati animi sensus si

atque conceptos, is profecto vehementer erraret. Immo vero, et novimus eos ante, et factis probare potuimus, et voce declarare voluimus, declarandi vero publiceque eloquendi ante hunc diem copia facta non est. Quod vero quasi in prætereundo attigi, non defuisse nobis studii probandi occasionem, iam aliquod tempus est, ex quo in hoc docendi munere versamur; atque utinam ne ea, quæ nobis demandata est, provincia, aut temere suscepta, aut parum digne administrata cuiquam videatur. Sed quum ex hac ipsa administrandi muneris ratione censeatur ea, quam dicimur referre, gratia, putavi me rem facturum esse ab hac dicendi occasione non alienam, si paucis declararem, *quid facere oporteat iuuentutis magistrum, ut dici possit eas, quas æquum est, retulisse gratias,* minime equidem sperans, posse me quidquam proferre aut novum, aut hac tanta lectissimorum virorum celebritate dignum, sed ne verba mea aliquo argumento constituta esse viderentur.

Pertinet igitur et ad omne munus bene gerendum, et ad id, de quo hic erit sermo, ut habeat aliquis penitus perspectum, quænam sit eius muneris ratio atque natura. Habet autem nulla res ex se vim suam ac premium, sed referendum est hoc ad summum divini numinis consilium, cui quidem quo magis inservit adiuvando, eo maior censenda est rei ipsius gravitas. Cogitanti vero ingenio humano altiusque se erigenti quum pateat magis, quam sit mirificus omnium rerum consensus, declareturque dei omnipotentis consilium illud, ut, recta adhibita cultura, ad omnem felicitatem percipiendam velit educari genus humanum: hoc igitur quum videat, necesse est oriatur sanctissima dei, harum omnium rerum gubernatoris, veneratio. Ex hac vero progenitus amoris sensus et evolat superne ad deum, et nos exhortatur, ut maximo studio eos complectamur omnes, quos voluit ille nobiscum fore eiusdem salutis participes, animisque eorum formandis et ad omnem humanitatem educandis operam strenue demus. Sed quum duplex sit homines educandi ratio, quarum altera cernitur in rerum humana-
rum sorte et multiplici casuum varietate, quibus conflictatus animus moni-

tera sit per eam, quam proprio institutionis nomine appellamus: hæc posterior ad nostrum officium præcipue pertinet. Huius igitur officii munera ut aliquis et subire velit et exsequi feliciter possit, facit ille, in quo sunt omnia, omnium hominum a vero dei amore unice profectus amor. Pleno igitur amoris pectore prodeat magister in coetum iuniorum, atque dici vix potest, quanto ei futura sint omnia paratiora ac faciliora. Sed amet idem prudenter; neque enim volumus otiosum quendam et quasi languescentem amorem, qui quidem quantum abhorreat ab huius nominis honore, quid attinet dicere? Sit igitur comitati adjuncta gravitas atque constantia, eruntque ei omnia et firmiora et tutiora. Accedat denique indefessa cura solidæque scientiæ numquam intermissum studium, et mirum erit, ni fructus maturescent uberes æque atque iucundi. Est enim in his rebus perspicax plerumque iuvenile ingenium, nec fugit discipulum, quantum sibi contigerit benevoli ac prudentis magistri commodum non ita temere repudiandum. Itaque prosequetur et ille magistrum amore ac studio, quibus detractis frustra consumitur labor, verumque fit illud Xenophontis, qui negat sese videre, posse quemquam institui ab eo, qui ipsi non placeat.

Sed miretur forsitan aliquis, me in trito argumento et a multis tractato morari diutius; tedium enim creari, si audiat quis toties repetita ea, quæ nemo sit, quin vera esse fateatur. Horum ego vocibus respondebo, nihil ita inter homines constare, quod non utile sit interdum audire saepius, præsertim quum sint nonnulli, qui, quod bene cognoverint, id nec sentiant profunde, nec firmiter velint. Nam ut primum redeat oratio ad id, quo omnia putavimus contineri, prudentis sedatique amoris præceptum, quot nobis occurrunt quamque diversa exempla? Sunt enim nonnulli, boni illi quidem ac bene morati homines, iidemque doctrinæ laude præstantes, qui, quum laudabili voluntate suos amplectantur, parum tamen aut nihil proficiunt. Latet eos, dirigendum esse cursum inter multa ac varia obstacula, quæ obstruunt mobiliorum annorum ferventia studia, atque opus esse certo consilio animique præsentia et libera agendi notestate ut ea

qui sedeat in puppi, artis suee bene peritus; sed cui nec pareant nautæ et ereptum sit gubernaculum. Hoc igitur teneat firmiter, neve patiatur eripi sibi potestatem, cuius si fecerit iacturam, existet aliquod turbulentum multorum imperium minimeque ferendum. Nam amant Musæ in his quoque locis quietem, iunctisque cum Gratiis manibus moventur decore, præeunte fidibus Apolline. Alterum genus est eorum, qui omnia sibi licere arbitrantur, discipulis nihil; qui tamquam deam aliquam colunt severitatem, ad pietatis aram numquam manus, nedum animos admoverunt. His si cogitassent, aut potius intellexissent, aliud esse servilem metum, barbarorum proprium, aliud reverentiæ plenam pietatem, liberis hominibus dignam, aut numquam se intra scholæ parietes commisissent, aut mentem secum attulissent placidiorem quam morosiorem. Sed ne suspicari quidem videntur, doctorem eundem esse debere educatorem, neque cogendum esse invito tenerum ingenium, ut fructus reddat depositos, sed leni imperio molliendum quasi ac subigendum. Quod igitur ille Romanæ facundiæ princeps Catonem suum facit dicentem, probare se in senectute severitatem, sed eam, sicut alia, modicam, acerbitatem nullo modo probare, idem nos de nostro officio dicamus. Absit enim omnis acerbitas, quæ semper molesta est ac perniciosa, adsit leni amoris affectu temperata atque condita severitas. Etenim hoc ipsum est, quod volumus omnes, qui boni probique magistri haberi cupimus, hanc legem proposuit sibi quisque huius nominis studiosissimus, hanc viam affectamus, utinam et semper sequamur firmiterque insistamus. Nihil enim gravius esse debet magistro, quam ut ne consilia sua impedianter diversis studiis iuniorum; sed horum animos nulla re magis sibi conciliabit, quam si teneat eos sibi constrictos mutuo pietatis vinculo; huius denique nullus aliis est fons quam reverentiæ sensus ex eoque ortum amoris sanctum officium. Hinc efficitur ea, quam quærimus, omnium studiorum ad unum consilium properans felix conspiratio, hinc adolescentium in magistrum observantia cum grata animi voluptate, hinc magistrorum in amabili bonorum adolescentium corona invidenda conditio. Quare nolit quisquam mi-

dulcissimæ coniunctionis vinculo, effervescat aliquando dolor vehementius, cui quidem violati amoris vehementiæ, quum melius atque honestius oppressa fuisset, ita tamen quisque facilime ignoscet, ut ipse est æquisimius iudex suorumque amantissimus; iniquos autem suique amore unice implicatos et missos faciamus, et eorum iniquitati nos quoque, ut par est, ignoscamus.

Iam vero, ut pauca addamus deinceps de ipsa docendi ratione, — nam hic erat alter locus de officiis magistrorum — non tantum postulamus, ut eius, quam tradet quisque, scientiæ ipse sit bene peritus, sed ut possit quoque eam communicare cum suis clare atque dilucide; nam hinc demum nascitur accuratum illud docendi genus, quod, ut unice probari potest, ita unice est admittendum. Itaque nemo nostrum a se impetrabit, ut ad vilem conditionem descendat hominum mercenariorum, qui, dum rideat sibi dulcis lucelli species, parum curant deinde, quales futuri sint operæ fructus. Atqui hi erant, in quibus omne studium collocari debebat et eliciendis et maturandis, qui aut nulli provenient, aut rari ac tenues, nisi sementem feceris bonam. Opus est igitur magistro diligentí præparatione, ut habeat secum constitutum, et quid tradere velit discipulis, et quantum, et quomodo velit. Neque enim harum rerum aut in omnibus discipulis, aut in omnibus disciplinæ alicuius locis una atque eadem debet esse ratio. Hæc nisi fuerit cura adhibita, fluctuabunt turpiter omnia, et videbit præceptor præmium sibi paratum non satis honestum in dubiis ipsum adspectantium parumque ipsi fidentium vultibus discipulorum. Flagitat autem, dixerit aliquis, huius rei observatio magnum temporis atque operæ impendium, et facit nobis satis negotii labor inter ipsa scholæ subsellia ferendus, nedum domi quoque patiamur nos harum cogitationum molestia nimium sollicitari. Sed flagitat tamen, neque nos sinit detrectare labore, et commodum sequi potius quam officium. Quid? quod nolumus magistrum recusare, quo minus per integræ horæ spatium, si ita res tulerit, ante meditetur ea, quorum postea explicatio ne dimidium quidem tantum noctulabit.

et habet præterea bene præstiti officii conscientia mirum quantum delectationis.

Sed festinat oratio ad exitum, neque decet me esse in his longiorum. Nam isto animo affectus magister, isto præditus suorum amore ac studio, ista cognitione ac diligentia, geret munus suum laudabiliter referetque gratiam honestissime. Et coartatur iam communis antea disputatio, in nosmetipsos conversa, et exigit tamquam subtiliter examinatque accurate nostrum quoque officium ad eum, quem finximus nobis ipsi, boni magistri modulum. Esto vero de ea re aliorum iudicium. Nos quidem optamus vehementer, ne ab ista imagine studium nostrum nimis videatur abhorrere, ut nos quoque aliquam gratiam retulisse dicamur. At nolumus in referendis subsistere, quamquam id maximum est, sed gestit animi motus, ut ait poëta, efferre se interprete lingua. Eorum vero omnium, quibus iam acceptorum beneficiorum gratias agere debemus, quis est tandem, qui prius nobis obversari possit, quam tu, rex augustissime et clementissime! felicissimæ Daniæ terræ pater numquam obliviscende, omniumque, quæcunque bona et præclara sunt, fautor ac tutor! cui voluptas fuit ex splendidis aulæ tectis descendere in umbras scholarum, serenaque oris maiestate et placido paternæ vocis affatu exhortari animos iuveniles. Nolumus inepto blandimentorum fuco polluere gratias ad thronum tuum ascendentes; sed venit mihi in mentem elegantissimi regiæ mulieris responsi, quod finxit acute elegantissimum poëtarum principis ingenium. Quum enim regius quidam pater decrepitus et infelix iussisset filias suas significare, quantum amarent ipsum, ceteræque sorores ex frigido, non item limpido animi fonte multa atque inania effudissent, tum illa egregia, patris vere amans vereque cor-data Cordelia tantum dixit simpliciter, patrem se nec plus nec minus amare quam meritus esset. Idem tu, rex augustissime! a nobis accipies simplex atque ingenuum amoris testimonium, neque veremur, qualem sit te habiturum interpretem.

Accinete vos quoaque viri illustrissimi et amplissimi universitatis et

ctum est commendatione honorifica, ut aditus nobis pateret ad hæc munera, quorum utinam officiis ita satisfaciamus, ut dignum est vestra pro-vida cura, sapienti moderatione, insigni humanitate.

Redit iam gratae vocis præconium intra ipsa limina scholæ, salutat-que te, vir illustrissime et doctissime, huius scholæ rector! quem quum ipsius ratio muneris nobiscum iungere deberet arto vinculo ac necessario, artiore tamen iunxit et singularis, qua nostrum quemque complecteris, animi benevolentia, et laudabilis illa, quæ decorat rectorem, in rebus nostris administrandis temperantia, a stultæ superbiæ acerbitate et falsæ humanitatis infirmitate æque remota. Veræ autem humanitatis documenta quum plurima dederis nobis omnino, tum illa auxisti hodie novo, quum functus es pleno pietatis pectore inaugurandi officio. Atque hanc ob cau-sam ut gratias tibi agimus iustas ac debitas, ita gratulamur tibi de filio, tibi dilectissimo, nobis collega carissimo, quem quum scholæ adiunctum proclamasti, adjunxisti et tibi et nobis duplici pietatis vinculo.

Vos autem, reliqui huius scholæ magistri doctissimi, collegæ nobis amicissimi! qui in hac inaugurandi occasione adfuistis testes, etiam atque etiam rogati estote, ut vobis persuasum habeatis, quo semper estis nos prosequuti integræ amicitiae ac benevolentiae studio, id nos pro merito agnovisse, operamque assidue datus, ut eodem in posterum quoque digni habeamur.

At vos deinde, magnæ nostræ deliciæ, carissima adolescentium capita! nolite putare, nullas vobis contingere posse gratias, quæ possunt profecto. Sed ipsi videte, ut eas mereamini, quod facile erit optimo vestrum cuique, si modo vultis. Quotquot enim morum proborum, modesti ingenii, strenuae diligentiae editis exempla, totidem in nos confertis beneficia, nosque ea remunerabimur sedula vestri cura et benigna animi voluntate, pre-candoque a deo optimo maximo, ut felicissima quæque vobis contingant nunc atque perpetuo.

Restat denique officium aliquod religiosum. Nolite enim auditores

quoque fecerimus eam, quæ summa vobis debetur, grati animi testificatiōnem. Concelebratis enim huius diei sollemnitatem frequentia vestra honorifica, spemque nobis inieciſtis, esse in vestra corona neminem, cuius non grata voluntas rebus nostris fausta omnia auspicetur. Atque utinam nefeſellerit nos huius spei dulcedo, sed in dies nobis contingat magis, ut optimis quibusque studia nostra iucunda sint atque probata. — Dixi.

Reliquum est, ut, quam ob causam hiscē evulgandis proluserimus, paucis indicemus. Instat examen anniversarium in schola nostra publice et eo quidem ordine, quem schema huic ſcriptioni adiunctum exhibet, agendum, cui ut frequentes adesse velint discipulorum patres tutoresve et quicunque litteris, juventuti rebusque nostris bene cupiunt, officiosissime rogamus.

S c h e m a

over

Examinationens Gang ved den offentlige Examen i September 1831 i Metropolitanskolen.

I 4de Classes Læsestue.	I 3^{die} Classe B^a Læsestue.	Stilene udarbeides saaledes:
Torsdagen den	22de September.	Löverdagen den 24de September.
9-11½ Latin.....III A.	9-11 Dansk.....IV Cl.	9-12 Latin Stiil (i I Cl.) IV Cl.
11½-12½ Latin.....II A.	11-1½ Hist. og Geogr.....III B.	— — — III Cl. A.
4-6 Hebraisk.....IV Cl.	4-6 Hist. og Geogr.....I Cl.	— — — III Cl. B.
Fredagen den	23de September.	— — — II Cl. A.
9-11½ Hist. og Geogr.....IV Cl.	9-11½ Fransk.....III B.	12-2 Tydisk Stiil.....IV Cl.
11½-12½ Græsk.....III A.	11½-12½ Dansk.....II AB.	Onsdagen den 28de September.
4-6 Dansk.....I Cl.	4-6 Religion og Bibelh....II B.	9-12 Dansk Stiil.....IV Cl.
Löverdagen den	24de September.	— — — III Cl. A.
9-11 Fransk.....I Cl.	9-12 Latin Stiil.	— — — III Cl. B.
11½-12½ Naturhistorie.....II B.	12-2 Tydisk Stiil.	— — — II Cl. A.
12½-1½ Naturhistorie.....II A.		— — — II Cl. B.
Mandagen den	26de September.	— — — I Cl.
9-11½ Latin.....IV Cl.	9-11½ Hist. og Geogr.....III A.	12-2 Fransk Stiil...(III Cl.) IV Cl.
11½-1½ Latin.....II B.	11½-1½ Fransk.....IV Cl.	Löverdagen den 1ste October.
4-6 Hist. og Geogr.....II A.	4-6 Tydisk.....IV Cl.	9-12 Version, (I Cl.) IV Cl.
Tirsdagen den	27de September.	— — — III Cl. A.
9-11½ Hebraisk.....III A.	9-11½ Mathematik.....II A.	— — — III Cl. B.
11½-1½ Latin.....III B.	11½-1½ Arithmetik.....II B.	
4-6 Latin.....I Cl.	4-6 Mathematik.....IV Cl.	
Onsdagen den	28de September.	
9-12 Dansk Stiil.	12-2 Naturhistorie.....I Cl.	
	12-2 Fransk Stiil.	
Torsdagen den	29de September.	
9-11½ Græsk.....IV Cl.	9-10½ Dansk.....III A.	
11½-1½ Tydisk.....III B.	10½-12½ Religion og Bibelh....I Cl.	
4-6 Religion og Bibelh...IV Cl.	12½-2 Arithmetik.....I Cl.	
	4-6 Tydisk.....II AB.	
Fredagen den	30te September.	
9-12 Græsk.....III B.	9-10½ Tydisk.....III A.	
12-2 Fransk.....III A.	11-1½ Religion og Bibelh...II A.	
4-6 Hist. og Geogr.....II B.	4-7 Religion og Bibelh...III B.	
Löverdagen den	1ste October.	
9-11 Fransk.....II Cl.	9-12 Version.	
12-2 Tydisk.....I Cl.		
Mandagen den	3die October.	
9-11½ Religion og Bibelh...III A.	9-11½ Dansk.....III B.	
11½-1½ Græsk.....II B.	11½-1½ Mathematik.....III A.	

De Candidater, som i Aar dimitteres til Academiet, ere:

1. *Jens Martin Georg Bondesen*, en Søn af afdøde Sognepræst til Liunge og Uggeløse Menigheder i Sjælland Eskild Bondesen.
2. *August Wilhelm Fohlmann*, en Søn af Fuldmægtig ved den Kongelige Creditcasse Hr. Henrik Fohlmann.
3. *Oluf Christian Thoring Flagstad*, en Søn af Assistent i Nationalbanken Hr. Mogens Flagstad.
4. *Stephen Ditlew Eduard Schrader*, en Søn af Hr. Capitain og Compagniechef Stephen v. Schrader ved 2^{det} Livregiment.
5. *Herman Christen Jensen Dyrhauge*, en Søn af Hr. Bagermester Hans Casper Dyrhauge her i Staden.
6. *Christian Frederik Michelsen*, en Søn af 1ste residerende Capellan ved Holmens Menighed Hr. Pastor Hans Christian Michelsen.
7. *Johan Georg Lowsen*, en Søn af afdøde Renteskriver Georg Eichel Lowsen.
8. *Carl August Meyn*, en Søn af Skolelærer og Kirkesanger i Buddinge Hr. Johan Wilhelm Meyn.
9. *Julius Theodor Borup*, en Søn af Hr. Landsoverrets- samt Hof- og Stadsrets Procurator Niels Borup.
10. *Jacob Herman Nansen*, en Søn af Hr. Grosserer Mendel Lewin Nathanson.
11. *Carl Ludvig Theodor Jacobi*, en Søn af afdøde Doctor Medicinæ samt practiserende Læge her i Staden Samuel Jacobi.